

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: **Dobay János.**
Kiadó-tulajdonos: **Ifj. Jancsó Mózes.**

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

A nemzet ünnepe.

— 1895. aug. 20-ika. —

Innen-onnan kilencszáz éve annak, hogy Szilveszter pápa követői elindultak a messze narancsligetek honából, az Aburuzzok aljából, a kalászkótlól rengő rónaságok honába, Pannonia fejedelmi sarja, Vajk vezér megkoronázására.

A keletről betört harezias népfaj, melynek fegyverét Európa rettegte, e tény által lételet nyert egy ezredéves állam jövődjének. Ez ezredéves állam mi vagyunk, akik évről-évre megünnepeljük az Árpádok uralkodásának e legkimagaslóbb korszakát. A középkor történelme tanuskodik arról, hogy Magyarországot az a Vajk teremtette meg, aki fejet hajtva a kereszténység hódító tanai előtt, pogány népét példájának követésére birta. István nevet vett fel, megnyerte a mindenható pápák támogatását és nagyhatalmi állást szerzett a honfoglalóknak. Magyarországot az a szelíd, jólelkű, igazságos, bölcs első magyar király teremtette meg, akit az Európa hatalmasságain uralkodó egyház kitüntetőleg szentté avatott. Azokban az időkben a királyi korona nem az volt a nemzeteknek, a mi

ma. Mentő horgonya volt minden népfajnak, mely hosszú uralkodás után vágyott. Az Árpádok messze törő politikája a kereszténység meghonosításában rejlett. Előttük állott a középkor legnagyobb hadvezérének, Attila hun királynak példája, aki korlátlan ura volt Donától a Volgáig lakozó népeknek, birodalma Európa egyharmad részét foglalta magában s bekövetkezett halála úgy szétosztatta a hatalmas kun birodalmat, hogy ma még csak hirmondó sem maradt belőle. Így tüntek el nyomtalanul az alánok, a longobárdok, a gepidák s Atilla korának harezias népfajai, tisztán csak azért, mert hódító hadvezérei terjeszkedésükben a korszellemmel megalkudni nem tudtak, hódítottak, de nem: alapítottak! Ez a példa birta arra az Árpádokat, — Istvánt és fejedelmi utódait, hogy a folytonos terjeszkedés helyett erős alapnak szervezését tűzték ki célul egy hatalmas jövőjű állam megalapítására, amelyet társul ismerjenek a nyugat hatalmas államai. Az orgonahang, a tömjén-füst, a szent jobb kéz körülhordozása, a czelebráló püspökök hálaltelt reszkető hangja, a diszszázadok fegyvereinek döreje, az ágyu zugás, az augusztus 20-iki emez ünnepi hangulat

mind ama Vajknak szól, aki pogány magyar vezérből, egy szentté avatott hatalmas királylyá emelkedett, aki fejedelmi pálcájával elhárított rólunk egy, a hunokhoz hasonló szomorú sorsot és a kereszt segítségével megvetette alapját a magyar alkotmánynak. Tehát míg Árpád elfoglalt egy területet, ama területen István egy virágzó hazát alapított. Méltán ünnepeljük tehát annak a napnak az évfordulóját, a mely napon István fejére tették a magyar szent koronát. Ez a szent képekkel zománczozott kis aranykalap, évszázadokon át jó és balsorsunk osztályosa, volt nemzeti büszkeségünk nem egyszer, de volt iszonyu testvérharczok okozója is. A kik ezt egyszer feltették, azoknak kezébe tették milliók sorsát. Igen sok érdemtelen utód viselte szent István koronáját, hogy nyüge lett az a szolgaságba sülyedt magyar népnek. Ámde szent és drága az nekünk, mert nem időszakokat, hanem egy dicsőséges mult, a honalapítás korszakának nagy emléket képviseli. Augusztus 20-ika azon nap, amelyen megemlékezünk hazánk ereiklyéiről s hálaimát rebegünk a mindenséghez, hogy a hon, melyet szent István alapított, él és nem fog meghalni soha!

Gelsei Biró Zoltán.

TÁRGZA.

A balek.

Irta: Jonathán.

Szép novemberi est volt. Az égen számtalan csillag ragyogott fényesen. Fehér nyakkendővel, bálí kesztyűvel és kifogástalan szalonöltözetben vonultunk be a városi nagyterembe, ahol ez alkalommal egy „tánc és illemtanár” tartotta próbabálját.

Goldoltam, hogyha már itt vagyok, én is fordulok egyet. Ámbár a tánc soha sem volt erős oldalam, a miért aztán diák társaim „lábaros” Jonathánnak” hívtak bizalmas körben. Elin-dultam kémszemlét tartani a hölgyek felett. Láttam mindjárt, hogy a piros diványon egy szőke fruska nagyon barátságosan integet felém. Ezt a cselekvényt a személyem iránti vonzalomnak tudván be, fölkeríttem. Nagy könnyedséggel lejtettünk egy val-ezért. Annyira megkedveltem ezért a könnyű tánc-ozásért, hogy fölkeríttem a következő táncra is.

* * *

A cigány a négyesre adott jelt. Nem szerettem volna kimaradni a kolonból, mert a gymn. igazgató csak 12 óráig adott számunkra engedélyt és a végzetes óra mind inkább közeledett.

Fölkeríttem tehát Rózát, — az előbbi táncosnőmet — és ő meglehetősen zavarral így válaszolt:

— Köszönöm, van tánczosom.

— Nagyon sajnálom nagysád, hogy el-késtem.

Ugy látszott Róza is sajnálta, mert hozzátette:

— Beszéljen Gáborral és ha ő igényéről lemond, úgy szívesen fogok önnel táncolni.

— Pompás, hisz' akkor könnyen rendbe jöhetünk. Testi-lelki jóbarátom — hazudtam táncosnőnek — bizonyára szívesen lép vissza... Bizza csak rám nagysád, majd eligazítom én a dolgot.

Természetes, hogy semmit sem igazítottam el, hanem mikor a cigány még egyszer beharangozott a négyeshez, esinos lánykamat egyszerűen oda veztettem a kolonba.

Gábor ur hozzánk lépett és gunyosan hajolt meg.

— Róza kisasszony nem felejtette el, hogy együtt táncoljuk a négyest? — kérdezte.

Róza kisasszony velem táncolja a négyest, magyaráztam neki előzőeken, régóta fölkeríttem.

— Ohó! Én már hat hét előtt fölkeríttem.

— Én meg hat hónap előtt.

Gábor ur félíg szakozva, félíg megvetően nézett rám.

— A kisasszony tehát nem akar velem táncolni?

— Nem! — feleltem táncosnő helyett.

— A kisasszony ezzel az urral akar táncolni?

— Igen! — siettem a válaszzsal.

Gábor ur még egyszer tetőtől-talpig végig nézett, mérges szemekkel és nagy busan egy szögletbe vonult és onnan nézte a mi jókedvünket.

A négyes alatt kitűnően mulattunk. Táncosnőm enni való kedves volt.

Szünóra!

Egész diákságom alatt ily kellemesen egy estét sem töltöttem, mint ezt. És ime, most eljött az óra, a szabadság lejárt, haza kell menni. Két dolog között kellett választanom. Vagy itt maradok reg-

gelig és akkor, az igazgatóm kegyelméből, be fognak csuktatni; vagy itt hagyom a kedves lánykát, magamra haragítva egész életre, hogy őt faképnél hagyjam.

Már éppen az előbbire határoztam el magam. Tudniillik haza megyek, mikor előmbé állott Gábor ur és így szólt:

— Nevem, Kiss Gábor.

— Örvendek, s illendően, egész diák-tisztes-ség szerint hajtottam meg magam.

— Kérem, nem lenne szíves egy pár szóra a boufebe jönni?

— Szívesen — feleltem — pedig meg voltam rökönödve, hogy mit akar velem ez az ur?

Kérek két liter bort és étlapot! Hangzott Gábor ur szava s a gyorslábú pincér előnkbe rakta a kívánt dolgokat.

Hála az istennek — gondoltam magamban. Kiválasztottam az étlapból a kedvelt ételemet, s vígan voltunk minden tekintetben.

Fölhangzott a szünóra után az első csárdás s Gábor ur ott hagyott. Nem a faképnél, hanem a boros üvegek mellett.

Rögtön észre vettem, hogy Róza hoz sietett és én is ott termettem csakhamar. Éppen előttem táncoltak. Láttam a Róza arcán az öröm kifejezését azonnal, hogy engem meglátott. Mert a mint később mondta Gábor ur megint a nyomorról beszélt. Nem kapván más tárgyat, mindég ezt festette élénk szemekkel. A következő táncra fölkeríttem, de Gábor ur megint a nyomomba volt, s kért, hogy menjek le egy pár pereze a vendéglőbe, fontos beszélni valója van velem. Na most jó a java — gondolám. Izadj Jonathán, mert most kikapsz. Éppen ezért a fontos okból, mikor a teremből kijöttünk,

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

Sepsiszentgyörgy, júl. 6.

(Folyt. és Vége.)

A sepsiszentgyörgy-réty-kovászna-kézdivásárhelyi törvényhatósági közút 35–46. km. szakaszán 3 darab műtárgy újból építésére és többeknek kijavítására vonatkozó művelet elkészítettén, a munkák kivitele mihamarább biztosítható lesz.

A sepsiszentgyörgy-uzoni út 5–7 km. szakaszán a belvíz levezető csatornán az áteresztő munkái befejezéshez közelednek.

A maksa-várhely-czofalvi úton Várhegy között levő 4. számú áteresztő, a létesített belvíz-levezető csatorna kiásása által a közlekedésre veszélyessé válván, egy új műtárgynak építésére a szükséges felvételek megtétek és a művelet munkában van.

A mikóújfalubacsoni közúton Nagy-Bacson község közötti átkelési szakaszának rendezését csak részben teljesítették, több helyen a kerítések bevonattak az illő tulajdonosok által és többen időhaldékokat kértek a rendezések teljesítésére.

A törvényhatósági közúton a lefolyt hónapban is több műtárgy javított ki.

A brassó-otzi állami közúton a fedanyag szállításja jó eredményt mutat, miután a hónap végéig 1222 halom kavics lett előállítva.

A 88. és 105. számú Ójzopotak hidaknak vaszerkezettel való ellátásához, a hidfőknek átalakításai munkái befejezéshez közelednek, az út korekció és támfalépítési munkái pedig elvégeztettek s a 88. sz. hid mellett vendéghid állíttatott fel.

Közegészségügyek.

Dr. Antal Mihály, megyei főorvos előadja, hogy az általános közegészségi állapot — jóllehet a megelőző hóban fenforgott viszonyokhoz képest némi javulás mutatkozott, nem mondható kielégítőnek.

A bejelentésre kötelezett fertőző betegségek közül előfordult a róneselő toroklob Szotyor, Szentkatolna, Arapatak, Kovászna, Körös, Hidvég községben, Nyárospatak telepen 1–1, Bölön községben 2 esetben; a vörheny: Kovásznán 15, Gyulafalván 5, Uzonban 1, Nagyajtán 4, Maksán 3, Körös községben 2 és S-Szentgyörgy városban 5 esetben; a kanyaró: Felső-Csernátonban 1 és Kovásznán 2 eset-

egyik diákpajtásomat magammal vittem. De a kinyilatkozás helyett, Gábor ur megint borral állott elő.

Alig ittunk azonban egy pár pohár bort, Gábor ur megint becsánatot kért és elszedett. Bosszantott nagyon a dolog, hogy ez folyton a lány után nyargal és én is fölültem a táncterembe, ahol a lányt megkértem, hogy vagy ne fogadja el Gábor urat, vagy pedig távozzék, mert nekem nagyon rossz esik, hogy vele ép oly jókedvű, mint az én társágomban. A lányka eleinte igen különösnek talált a én kívánságomat, de én oly élénk színekkel rajzoltam neki „önzetlen szerelmemet”, hogy nem sokára távozott. Gábor ur haza kísért. Ezalatt pedig mi a vendéglőbe nevettünk a legújabb hódításomon és fogyasztottuk a hegy levét szörnyű módon.

Gábor ur fizette és így megviradtunk szépen.

A tavaszi napsugár enyhé melegséggel töltötte be a szobát. A tavaszi napsugár által kicsalt emberek vidáman sürgöttek-forogtak a zöldelő sétátéren. Csak én voltam kollégámmal olyan szerencsétlen, hogy a kollegyum ablakából gyönyörködünk az ébredő természetben, be lévén a tánciskoláért zárva. S hozzá még az a pech is, hogy Róza, a Gábor oldala mellett nézett reám, nagy gunyosan, amint a sétátéren tova sétáltak.

No, de annyi vigasztalásom nekem is volt, hogy Gábor ur hetek mulva is fizette az estély költségeit. De, hogy mégis ki a balek kettőnk közül, annak elítélését a nyájas olvasó-nőimre bízom, nem lévén ebben a dologban illetékes ítélni.

ben; a hasi hagymáz Léczfalván 1, Kovászna és Zágón községben 2–2 esetben; a vérhas Bereczk községben 2 esetben és végre a bárányhimlő Uzonban 1 esetben.

A vármegyei „Ferencz József” kózkórházban gyógykezeltetett 67 férfi, 25 nő, összesen 92 beteg; ezek közül elboesítottatott gyógyulva 36 férfi, 15 nő, javulva 4 férfi, 2 nő, meghalt 3 nő; a hó végével további gyógykezelés alatt maradt 24 férfi, 10 nő, összesen 34 beteg.

Műtét végeztetett 3 esetben, és pedig: egy véres varrat, egy vállficzam visszahelyezés és egy zuzott ujj kiizelés.

A vármegye területén gyógykezelés alá került 544 beteg. Ezek közül 7 évnél fiatalabb volt 205, 7 éven felüli volt 339. — 7 évnél fiatalabb gyermekek nem gyógykezelésére iránt feljelentés történt Bölön, Középpajta, Nyén, Ozsdola községekben 2–2. Nagybacsonban 4, Köröspatak és Esztelek községekben 1–1, összesen 14 esetben, melyek még mind tárgyalás alatt vannak.

Műleges szülés végeztetett 1 esetben, mely a magzat elhalálásával végeződött.

Orvosrendőri hullavizsgálat teljesített hirtelen elhalt egyének hulláján 3, lövés általi öngyilkosság miatt 1, akasztás általi öngyilkosság miatt 2, szénázékérrel véletlen történt lezuhanás miatt 1 és véletlen vízbe fullás miatt 2 esetben.

A közhelyiségek, koresmák, vendéglők, mészárszék, gyárak, lakások, indóházak, fürdők, élelmiszerek és italok megvizsgáltatott összesen 241 esetben. Lakás fertőtlenítés végeztetett 18 esetben, lakás kifogásoltatott 2 esetben. Ürszék vizsgálat teljesített 30 esetben, ürszék fertőtlenítés történt 18 esetben.

Orvosi bizonyítvány kiállíttatott 25, orvosi látogatást kiállíttatott könnyű testisértésnél 14 és súlyos testisértésnél 8.

Az egészségügyi személyzetben változás állott be, a mennyiben az üresedésben levő miklósvári járási orvosi állomásra főispán ur ő méltósága által dr. Egyed Balázs neveztetett ki helyettes járási orvosnak és dr. Báthori Béla uzoni körorvos állomásától lemondván, helyébe dr. Csiki János választatott meg körorvosnak. Továbbá S-Szentkirály és Málnás községek okleveles szülésznökkel láttattak el.

Az állategészségügyi viszonyok, hasonlóan a megelőző hóhoz, nem voltak kielégítőek. Sertésorban előfordult: K-Vásárhely városban 29, Feldoboly és Szentlélek községekben 11–11, Tamásfalván 26, Pesolneken 8, Martonfalva, Márkosfalva és Kálnok községekben 1–1, Szászfalu, Szarazajta és Árkos községekben 3–3 és Kovásznán községben 15 esetben.

Folyó ügyek.

A közigazgatási bizottság felterjesztése alapján a kereskelemügyi m. kir. miniszter utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a folyó évi teli menetrend életbeléptetése alkalmával a Kézdi-Vásárhelyről reggeli időben és Brassóból a délutáni időben indulandó vonatok menetrendjét olykép változtassa meg, hogy ezen vonatok menetük gyorsítása mellett Kézdi-Vásárhelyről, illetve Brassóból később indulva, Brassóba, illetve Kézdi-Vásárhelyre mégis korábban érkezhessenek.

Az anyakönyvi kerületek helyiségeinek megállapítása mellett a felszerelések iránt intézkedés törtétt.

Tanügy.

Jelentése M. Székely János közs. isk. igazgatójának az 1891–92-ik évről. Felolvastatott az iskolaszéknek f. évi júl. 29-én tartott ülésében.

(Vége.)

II.

Áttérve iskolánk beléletére, tiszta lelkiismerettel s a kötelességteljesítés megnagyító önérzetével elmondhatom, hogy a tanítói működés e legfontosabb körében is mindent megtett testületünk, amit hivatásérzete eléje szabott, amit iskolánk fejlesztése követelt s amit a tanulók szellemi és erkölcsi életének emelése érdekében jónak, helyesnek és szükségesnek talált.

Havi üléseiben beszámolt arról, hogy feldolgozhatta-e az előre megállapított tanítás-anyagát, s ha nem, minő akadály gátolta ebben. Megvitatta a testület egyes tagjai által a nevelés és oktatás körében észlelt tapasztalatokat. Intézkedett az előfordult fegyelmi esetekre nézve. A fegyelmi eljárásnak már megállapított módzatait a körülményeknek megfelelőleg kiegészítette s főtekrése arra irányult, hogy egyöntetűség legyen a nevelés, oktatás és módszeres eljárásban.

Súlyosabb fegyelmi ügy csak két esetben képezte tárgyalás alapját. Lopás történt. A vizsgálat nyomán a tettes kiderült; elvette büntetését s megtérítette a kárt.

Havi üléseinkben a szépirás tanításánál követendő egyöntetű eljárás módzatait, a nyelvtani oktatás, helyesírás és feladványok ügyét újólág, behatólag tárgyalás alá vettük. A szakfokokat egymás közt kiosztva, a fontosabb ezikkekről a tanügy terén felmerült kiváló eszmékről, szóval minden nevezetesebb tanügyi mozzanatról egymást tájékoztuk.

A vallásosság fejlesztése és erősítése végett nemcsak hogy iskolánkban napi munkánkat imával kezdjük és végeztük, de mikor csak az időjárás megengedte, mindig templomba mentünk a tanulókkal. Törekvésünk, hogy vörévé váljék a tanulónak, hogy: „Nagy kincs az embernek a hit, tünni és szenvedni megtanul.”

Tudva azt, hogy az igazgató az egyes osztályokban nem tehet látogatást vagy legalább nagyon ritkán, ha neki is ugyanakkor mindig tanítani kell, mikor kartársainak tanítási órája van, az iskolaszék tudtával a testület abban állapodott meg, hogy az igazgató osztályában a szépirás, rajzot és testgyakorlatot fiúiskolai kartársai tanítsák, amit azok készséggel is teljesítettek s így havi üléseinkben az igazgató tapasztalatainak megbeszélése is fontos tárgyalás szolgált.

Mint beléltünk egyik legörvendesebb jelentését, az összetartó testületi szellemet, az egyetértést felemlíteni, hangsúlyozni igen kedves kötelességemnek ismerem. Nem zavartatott az meg soha egy perezig sem, s így a múlt év csak folytatása volt az előbbinek.

III.

Jelentésem harmadik része iskolánk egészségügyi állapotára vonatkozik. Habár a tanulók közt szörványosan fordultak elő betegségek, himlő, difteritis, fültőmirigylob, trachoma stb., de járványossá egyik sem fajult s így a tanítás menetét betegség nem zavarta. Szóval, iskolánk egészségi állapota kielégítő volt. Dr. Sinkovits Ignác városi főorvos, időnként megvizsgálta a tanulókat; talált még év elején 10 fiút és 4 leányt, kik szemcsés köthártyalobban szenvedtek. Ezek szemök gyógyítása végett a kórházba jártak.

A be- és újraoltandók névsora ápr. 26-án a tek. tanácshoz beterjesztetett s beoltásuk tényleg megtörtént.

A tanulók egészségi állapota tanítótestületünknek is féltő gondját képezte. Ugy a növendékekre való felügyelettel, mint a kellő szellőztetéssel és az egészségi szabályoknak lehető megtartásával oda törekedtünk, hogy a szülők legféltőbb kincsei: a gyermekek, gondatlanság, vagy tudatlanságból származó betegségektől meg legyenek óva. Az év folyamán két tanuló szőlított magához a Mindenható.

Köszönetet mondva a Tek. Iskolaszéknek, ugy az iskolánk, mint tanítótestületünk iránt tanúsított jóindulata és pártfogásáért, kérem jelentésem tudomásul vételét.

Kézdi-Vásárhely, 1895. júl. 12.

M. Székely János,
közs. isk. igazgató.

Füldői levél.

Kovászna, 1895. aug.

T. Szerkesztő Ur!

„Szép Kovászna, jó Kovászna!
Mennyit szidnak, de mi haszna!”

Füldői levelet akarnék írni, de nem az lesz, hanem ártatlan megjegyzés bizonyos mulasztásokról és szükséges tennivalókról.

Tény, hogy Kovászna a vendégek tekintetében

„dekádenciában“ szenved. Három évvel ezelőtt eleget voltak, most két évi már kevesebben, az idén nagyon kevesen. Hogy az orvosok-e okai, kik „allarm“ hírekkel riasztották el a fürdőzőket, vagy a hanyatlás? nem tudom, de a tényt konstátálom, hogy Csia György barátunk ékes szavai, s reklám-levelei sem használnak már!

A vajnafalvi hideg „Mikes“-fürdő tönkre ment. Mintha ki volna kombinálva, hogy Vajnafalvát tönkre silányítsák s a vendégeket Kovásznára tereljék. Ez nem volna helyes, mert a két telepet együttesen kell fejleszteni. Annyi bizonyos, hogy: „valami rothad Dániában.“

A járda fái — annyi tény — nem nőnek az egokig. Oly silányul vegetálnak, mint a köztük ölyvelgő vendégek szomorun sétálgatnak. A „halastó“ a sétány végében disztelenkedik. Hát ezzel mit akarnak? Hisz ez az „epidémia“ fészke lesz, ha így elhanyagolják. Legtöbbször egy esővíz sínes benne, tele piszkos, bűzös sárral; később egy kis vizet eresztenek rá, ismét elzárják azt. Valóban könnyelmű eljárás!

A járda tulsó felén táblákon írva van „lovak“, „helybeli marhák“, „vidéki marhák“, „gyanus! ... állatok!“ stb. Véli-e t. szerkesztő ur, hogy a hol ilyen „marha rend“ van, ott jó levegő is van?

Itt eszembe jut, hogy egy kis város mészárszékén láttam írva: „marha rend!“ s a tisztelőre méltó hus vágó urak nevei sorrendben levoltak írva.

Talán nem akarják a kovásznai irányadó férfiak ezt a „rendet“ itt is alkalmazni.

„Kovácsnai torony óra,
Főre jár a mutatója.“

Ez igaz, most itt nem lehet tudni hányat ütött az óra? Talán a község segíthetne azon, hogy a torony óra mutatója „járjon is“!

A részvénytársaságnak gondoskodni kellene arról, hogy a vendégek az olvasó-egyesületben elfogadtassanak. Nem tartom méltányosnak, hogy erről nincs intézkedés. Az olvasó egyesületben, melyet kovásznai értelmiség tart fenn, ki van írva, hogy a kik látogatni akarják, fizetés mellett meglehetik; de a község elegendő fizet, ez iránt föl lehetne menteni. A részvény társaság egész nyáron mulatja zenekarával a közönséget „ingyen“, mert a sötétéren ők vannak, — különösen most — tulsulyban; annyi udvariasságot a fürdőzőkkel szemben is tehetnének, hogy ingyen bocsássák rendelkezés alá a „Casinót.“ Nem kell mindenből pénzt esznie akarni. A helybeliek 5 kr taxa mellett használják a fürdőt, míg a vendégek 20 frtot fizetnek stb. Így van egyebekben is.

Itt van a Füredy szántársulata, mely Kőzdí-Vásárhelyt is időzött. Róluk is elmondhatni, hogy sorsuk: „küzdalem a létért.“ Gy. Mészáros C. oly bájosan esiesergi itt is dalait mint K.-Vásárhelyt, de a jó kedv az — úgy sejtem — hiányzik. Nem virul itt már Ferenczy jutalomjátékán sem a „szalámi.“ A tapsokat is szűkebben méri a fontí primadonnának is.

A zenét kőzdívásárhelyi népzeneke szolgáltattja, s mondhatom helyét kitűnően betölti.

Egyebekben pedig minden úgy van, mint a hogy volt és valószínűleg lesz is.

Tán most is vannak oly emberek, kik a fürdő érdekében még ide is várják ama „bizonyos angolokat!“ Várja — várja — várjátok!

Különben vagyok a szerkesztő urnak kész szolgálja.

Spectator.

CSARNOK.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

LXXXI.

Téns Szerkesztő Ur!

Mán régótától fogvást nem szerencséltem becses újságlapját levedezésemvel, de hát minek utánna fecsaptam feredező publikumnak, nem igen fér fogamra az gondolkodás. Hát ez a dolog vótaképpen úgy történt, hogy egy szép júliusi napon, úgy augusztus elején asztot kezdtem érezni, hogy lábam nagyon, vagyos más szóval, kezdett fájni. Mintha valaki a térdem kalácsától a farzabamig egy ispárgát húzott volna keresztül s azt kegyetlenül ráncigálná. Fájjagott biz' az erősecskén. Móríz zsidó midgyá kitanálta, hogy hülést esett be-

léje s asztot rekomenderozta, hogy addég igyam, míg esmég felmelegedik. Meg es eselekedtem, de nem használt. Tróbáltam azután egyébfélével es. Tettem reája eezetos puliczkat, ezékla lapit s több rendbéli keresett és keresetlen holmikot, de csak nem lett gyógyulás belőle. Egy küsnég gondolkozva, mindgyá kitanáltam, hogy miképen történt légyen az járó lábaim meghülete. Hát biz az úgy történt, hogy egy napon nyitott ablak mellett ütem s esendesen hallgattam az én kedvos Petronelám morfonderozását. Az ablak es ki vót nyitva, az Petronella szája es ki vót tátva s így a két lik között ezugot kaptam.

Minekutánna csak nem akarodzott az fájdalom mulni, elmentem a feleserekhez es. Az egyik elküdtött az pokolba, az másik meg az Pokolsárba. Én inkább az utolsót választottam s felpakkolva eljöttem ide Kovásznára. Én úgy studeroztam, hogy minekutánna az tudósok szovají szerént az borvizos bor es azét pezseg, mivelhogy szénsav nagyon benne s a Pokolsár es azét hánkolódik, mivelhogy szénsav nagyon benne, ennőlfogvást eszve tudok barátkozni vele s mondhatom, hogy fájin viz es. Ugy kivette az fájást az lábajmból, mintha ott se lett volna. Külömben ez az kovásznai feredő arról es nevezetes, hogy nem csak az testbéli fájdalmakat gyógyítja meg, hanem még az fességes természetet es kimozdítja az sorkából, met mivelhogy nem várja meg az tavaszt, hanem még tél közepin es elhossa az góját azoknak, a kik hezza hívek maradnak. Esztet pedig úgy lehessen érteni, hogy ha uram ökeme az Pokolsárat élvedzi, s az hűtös társ pedéglen Vajnafalván ferdődik, esztendőre az gója reaszáll az házra. Hát persze, persze, az es meg-esik néha napján, hogy ha a fejrénp otthon marad es, megjő az a hosszulábu madár, de ez mán nem az feredő érdeme!

Mán alig várom, hogy haza menynek s Kántor komával igyunk egy cseppet!

Ferdőhely, 1895. aug. 15.

Maradtam
tisztelővel becsületvel
Jámor Están
egyházfi.

Felhívás.

Magyarország gazdaközönségéhez.

Az 1895. évi VIII. t.-cz. a f. évi november hó 20- és 30-ika közt Magyarország területén általános mezőgazdasági statisztikai összeírást rendelt el. Nemcsak a kormány óhajta volt ez, hanem hazánk gazdaközönségének is évek óta hangoztatott kívánsága.

A tengerentúli nagy gabonatermesztő országok versenye s a termények árának rendkívüli hanyatlása Európaszerte, évről-évre nehezebbé teszi a mezőgazdaság helyzetét. Súlyosan érezzük mi is ezt a válságot s a kormány és a társadalom vállvetett erőfeszítésére van szükség, hogy megállhassunk a mostani viszonyok között s megvethessük a mezőgazdaság újabb virágzásának alapját.

De arra, hogy helyesen tüzzük ki a célt s jól válaszszuk meg az utakat és módokat a helyzet javítására, szükségünk van a hazai viszonyok és állapotok beható, alapos megismerésére, a mit azonban nem érhetünk el másképp, mint egy lelkiismeretes, pontos, részletes statisztikai összeírás segítségével.

Belátta ezt a mezőgazdasági érdekek minden igaz barátja és illetékes képviselője; belátták legkiválóbb gazdáink, belátták a gazdasági egyesületek, belátta a kormány. A törvényhozás pedig áldozatot nem kímélve, pártkülönség nélkül, ritka egyértelműséggel szavazta meg a nagyterjedelmű adatgyűjtés és feldolgozás költségeit.

Lesz-e haszna az áldozatnak? Lesz-e sikere a fáradozásoknak? Az egyedül a gazdaközönségtől függ. Ha a valóságnak teljesen megfelelő adatokat nyújtunk, megvethetjük azt a biztos alapot, melyre nyugodtan építhetünk, de ha a valóságtól eltérő, hamis adatok folynak be, nemesak a sok költség, munka, fáradozás vesz kárba, hanem a magyar mezőgazdaság felvirágoztatásán fáradozó hatóságok és szakkörök annak a veszélynek is ki lesznek téve, hogy a valóltan adatoktól félrevezetve, hasznos helyett káros intézkedéseket tesznek.

Az adatok bevallásánál tehát legelső feltétel a

teljes őszinteség. A titkolódzással gazdaközönségünk csak magának ártana; olyanforma volna ez, mintha a beteg azon ígékeznék, hogy az orvos valahogy el ne találja baját, hanem egészen más betegség ellen gyógyítsa. A tiszta valóságnak bevallásából senkire semmiféle kár vagy hátrány nem háramlik. Felkérem ennőlfogva a hazai gazdaközönséget, hogy ha netalán itt-ott olyan balvélemények tamadnának, hogy ez az összeírás adóztatási célból történik, világosítsák fel a tévelygőket és félrevezetetteket s magyarázzák meg, hogy ezek az adatok kizárólag a mezőgazdaság és a főlemivelő-nép érdekében gyűjtetnek; adóhivatalok, vagy más pénzügyi hatóságok még csak látni sem fogják ezeket; szóval, a mezőgazdasági statisztikai összeírás nincs összekötve semmiféle adóztatási céllal.

De felkérem gazdaközönségünket, ügyeljen arra is, nehogy egyesek tréfából vagy hiúságból valljanak be hamis adatokat, mert az ily kicsinyes, nevetséges emberi gyarlóságok meghiusítják a nagy országos mű sikerét.

A mezőgazdasági statisztikai összeírás az egész, nagy gazdaközönség buzgó, tevékeny közreműködése nélkül eredményes nem lehet. Az ország és saját érdekük egyaránt kívánja, hogy tegyenek meg minden lehetőt a munkálát érdekében. Minden gazdálkodó már jó előre tekintsen körül figyelmesen gazdaságában, jegyezzesse fel, hogy mennyi földön gazdálkodik, mennyi és milyen gazdasági eszköze, házi állata, stb. van, hogy annak idején egész pontosan jelenthesse be az adatokat az összeíró ügynöknek. Az egész összeírási munkálában legfontosabb személy az összeíró ügynök. Kívánatos, hogy erre az igen fontos állásra a legintelligensebb gazdák, birtokosok vállalkozzanak. Nem alazza ezzel meg magát senki, legyen bármily nagy ur, vagy előkelő személyiség. Sőt dicsőséget szerez vele, mert polgári kötelességet hiven teljesíteni s osztályérdeket tisztos munkával szolgálni; csak emelhet mindenkit a közbeesülésben. Ne engedjék gazdáink, hogy összeíró ügynökökül olyanok alkalmazzassanak, kik a földmiveléshez csak alig értenek, vagy ha értenek is, nincsenek közvetlenül összeíróval a mezőgazdaság érdekében. Az öntevékenységre a legszebb alkalom kínálkozik, mutassák meg gazdáink, hogy abban a nagy és fontos társadalmi osztályban, melyet ők képviselnek, van elég közszellem, van elég értelmiség, van elég buzgóság s mikor saját javuk, boldogulásuk forog szóban, nem állnak főre összedugott kézzel.

A magyar gazdaközönségnek nemesak hazafiságára, hanem saját jól felfogott érdekére hivatkozom s gazdáinkat a legelsőtől a legutolsóig teljes bizalommal kérem fel, hogy a mezőgazdasági statisztikai összeírás nagy munkáját minden kitelhető módon támogatni és előmozdítani sziveskedjenek.

Budapest, 1895. július hó 19-én.

Gr. Festetics Andor, s. k.
földmivelésügyi m. kir. miniszter.

Ujdonságok.

— A **minoritarend** folyó hó 7. 8. és 9-én tartotta Szegeden nagy gyűlését melyen általános tisztújítást végezte. A választók b'z'elma a rendtartomány önökévé Csák Ciriéket emelte. Szívesen osztozik városunk és vidékünk értelmi közönsége is a szerencsés választás sikere fölötti örömben, melyet a hazafias minoritarend minden tagja nyilvánít, annyival is inkább, mert az ujonnan megválasztott főnök városunkban kezdette meg nyilvános működését, hol mint gymn. tanár oktatta a tanulni vágyó ifjúságot, kik közül ma már többen a társadalom kiváló, hasznos tagjaiként szerepelnek. A fiatal élete delén lévő Bondfőnökben, magas állásának nemesak minden tekintetben megfelelő képzettség, hanem hazafias szellem, nemes buzgóság és a törhetlen akarat minden jele megvan. Ezen egyéni kellekek pedig párosulva az emberi szeretet és confrateri szívjószág nemes érzetével, elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve: hogy a választás szerencsés és a rend jövőjére nézve csak is áldásos lehet. Népszerűsége mellett tanusodik ama szíves megítéltel fogadtatás is, melyben székhelyére Aradra való utazása alkalmával a város közönsége vallás-különség nélkül részcsesítette, hol a nagyszámmal egybegyűlt közönség novében Krisztyori iparkamara elnök üdvözölte „a hazafias szellemű toleráns főnököt“. A többi választások eredménye ez: a rend titkára Zsuffa Fausztin. Új kormánytanácsosok: Orbán Jácint, Szőke Dániel, Pataky Miksa, Bajay Amánd és Csomortáni Gaudence; Örök: Kiss Gyula, Lakatos Ottó, Gmitter Alfonz, Hassák Vidor. Házfőnökök: Szegeden Orbán Jácint, Aradon Balay Ádám, Lugoson Pataky Miksa, Páncsován, Feix Benedek, Nagy-Bányán Dobroszky Alajos, Egerben Csütő-tők Arnold, Nyir-Báthoron Kosódi Pius, Szilágyosomlyón Mahalesik Bonaventura, Miskolcon Szőke Dániel, Csütőrtőkhelyen Balesék Kornél, Lőcsén Papp Pongrácz, Imrege Schmidmayer Antal, Kolozsváron Jánosy Domján, Marosvásárhelyen Tupody Tamás, Kőzdívásárhelyen Sapka Béla, Nagy-Enyeden Deli Ödön.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarától vett értesítés szerint a f. évi június hó 15-ike óta a budapesti gépgyárba négy székelyvidéki munkás vétetett fel és pedig egy vasztergályos egy vasgyalus, egy géplakatos és egy építő lakatos, a jövő hónapban pedig több ügyes vasztergályos és vasgyalusra lesz még szükség. A diósgyőri gyárban a lefolyt hónapban egy székelyvidéki munkás és pedig egy vasöntő vétetett fel. A nevezett állami gépgyárba vasztergályos és vasgyalusnak felvétetni kívánó erre képesített székelymunkások kérvényüket okmányolva a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához nyújtják be.

Apróságok.

Elszólta magát.

X. asszonyt, aki elvesztette férjét, egyik barátjánője vigasztalja:

— Bátorság, kedvesem! A halál ellen nincs orvosság! Már nem lehet segíteni a bajon!

— Hiszen belátom, hogy igazad van. De ismered már idegeimet: minden csekélységemre fölizgatódok.

*

Nem tetszett.

Orvos (aggodalmasan): Uram, az ön neje nekem nem tetszik.

Férj (szórakozottan): Azt elhiszem, nekem már akkor sem tetszett, mikor elvettem, csak a pénzéért vettem el.

*

A vértolulás oka.

— Hogy van az, orvos ur, hogy én nekem vértolulásom van a fejemben?

— A vér a fej felé azért tolul, mert az üres helyet nem tűrhethén, azt mindenáron betölteni törekszik.

JÉG-ELADÁS.

Alólírott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nagyobb mennyiségű jéget szerezttem be s a mai naptól kezdve jutányos áron nálam kapható.

Tisztelettel

Csiszár Pál,

vas- és fűszerkereskedő.

115?

SCHISSER PÁL

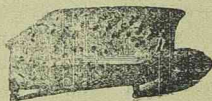
első nagy kárpitos-butor-raktárban

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legsolidabban munkáltruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok faragotttömören hajlított faszékek, és függőnytartók, tükrök, toilett-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok, gyermekmekcsik és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 forint.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(111) 3—20.

M. kir. államvasutak.

MENETREND.

Keleti vonal.

Érvényes 1895. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1895. május 1-től.

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	érk. ind.	regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes	ind. regg. 10.55	éjjel 12.46
Botfalva	"	5.39	8.07	Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé)	érk. ind.	11.14	1.00
Földvár	"	5.58	8.23	Tövis (vend., elágazás Arad felé)	érk. ind.	11.29	1.18
Mogyorós	"	6.17	8.43	Nagy-Enyed	érk. ind.	d. u. 1.10	2.49
Apáca	"	6.36	8.57	Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	érk. ind.	1.45	3.42
Köpecz	"	6.55	9.16	Gyéres (elágazás Torda felé)	érk. ind.	2.11	4.03
Agostonfalva	"	7.02	9.22	Kolozsvár (vendéglő)	érk. ind.	2.56	4.37
Alsó-Rákos	"	7.19	9.38	Nagy-Várad (vendéglő)	érk. ind.	3.06	4.41
Homoród	"	7.45	10.02	Budapest	érk. regg. 7.00	3.43	5.15
Kacsa	"	8.02	10.15			3.53	5.21
Bene	"	8.23	10.36			5.45	regg. 6.45
Erked	"	8.43	10.51			6.14	regg. 7.00
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	9.12	11.16			10.44	11.17
Szegsvár (vendéglő)	érk. ind.	9.13	11.32			11.04	d. u. 11.32
		9.35	11.39				regg. 7.25

Expresz-vonat Brassóból ind. 10 óra 19 p. este, Budapestre ér. Aradon át 10 perczkor.

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	délután 10.25	délután 2.37	Brassó	ind. reggel	5.20	reggel 8.50	délután 3.05
Imecsfalva		4.17	10.38	2.54	Szász-Hormány		5.35	9.09	3.24
Páva-Zabola		4.34	10.51	3.11	Prázmár		5.53	9.33	3.48
Kovácsna		4.55	11.08	3.43	Kökös		6.04	9.46	4.01
Barátos		5.18	11.24	4.08	Uzon		6.15	10.06	4.21
Nagy-Borosnyó		5.35	11.38	4.27	Kilyen		6.27	10.21	4.36
Eresztvény		5.55	11.55	4.48	Sepsi-Szentgyörgy		6.45	10.49	5.14
Sepsi-Szentgyörgy		6.36	p. u. 12.25	5.28	Eresztvény		7.07	11.17	5.42
Kilyen		6.46	12.33	5.38	Nagy-Borosnyó		7.24	11.47	6.09
Uzon		7.02	12.46	5.54	Barátos		7.45	12.16	6.38
Kökös		7.15	12.56	6.07	Kovácsna		8.08	12.42	7.08
Prázmár		7.42	1.16	6.34	Páva-Zabola		8.19	1.01	7.21
Szász-Hormány		8.02	1.32	6.54	Imecsfalva		8.31	1.19	7.36
Brassó	érk.	8.20	1.46	7.12	Kézdi-Vásárhely	érk.	8.45	1.37	este 7.54

Ny. Ifj. János Mózes-nél Kézdi-Vásárhelytől

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.